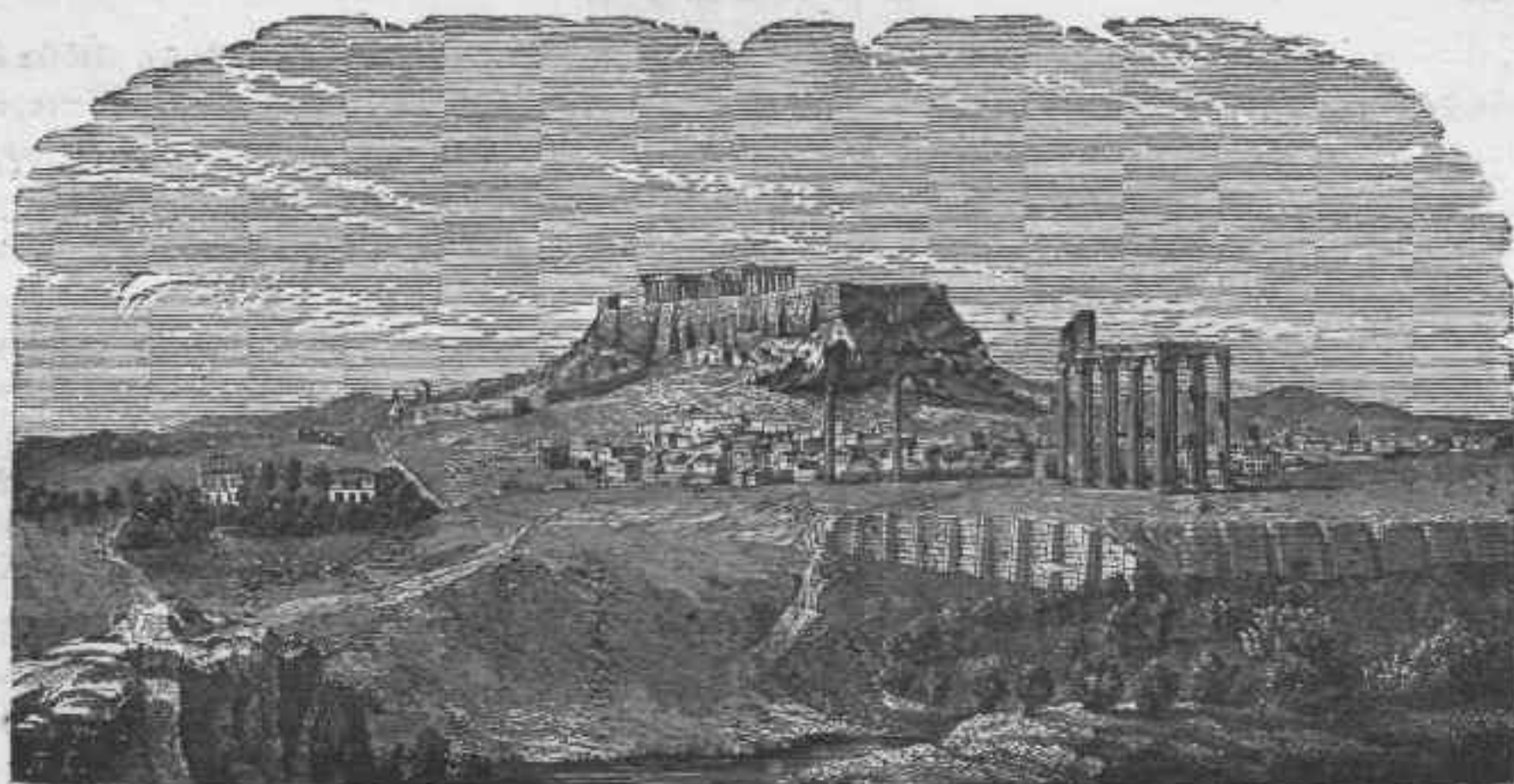

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1864.

ΤΟΜΟΣ ΙΕ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 353.

ΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ

ΤΩΝ ΕΝ

ΚΟΡΣΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Τὰ ἐπόμενα δημοτικά ᾠσματα τῶν ἐν Κορσικῇ (Κύρνω) Ἑλλήνων ἀσμένως δημοσιεύομεν πεποιθότες, ὅτι ἡ ζωσα παράδοσις ὁμογενῶν, πρὸ δύο αἰώνων ἐπὶ ξένης ἀκμαίας τὰς τῆς πατρίδος ἀναμνήσεις τηρούντων, εἶναι κάλλιστον μὲν τεκμήριον τῆς ζωτικότητος τοῦ ἑλληνισμοῦ, προσφιλές δέ τι μνημεῖον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν φιλολογίας. Προτάσσομεν δὲ βραχεία τινα περὶ αὐτῆς τῆς ἀποικίας χάριν τῶν ἀγνωστών, ὅσοι δὲν ἔτυχε νὰ γινώσκωσι τὰ κατ' αὐτήν, ἔτι δὲ καὶ σημειώσεις τινας περὶ τῶν δημοσιευομένων ποιημάτων.

Οἱ κάτοικοι τῆς Μάνης, κατὰ τὰς ἀκρωρείας τοῦ Ταυγέτου περιεχαρακωμένοι, ἐν μέσῳ πολλῶν περιπετειῶν, ἐτήρουν τὴν ἑαυτῶν ἐλευθερίαν καὶ μετ' αὐτῆς πολλοὺς καὶ ἀξιοσπουδάστους χαρακτῆρας τῆς ἑαυτῶν τοπικῆς ἐθνότητος. Ἀλλ' ἄφου κατὰ τὴν 15/27 Σεπτεμβρίου 1669, μετὰ ἥρωϊκὸν ἀγῶνα εἰκοσιπέντε ἐτῶν καὶ ἀποκλεισμὸν δεκατριῶν, ἡ Κρήτη ἔπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων, ὁ τουρ-

κικὸς στρατὸς, ἐπανερχόμενος ἐκείθεν, ἐπέπεσε κατὰ τῆς Μάνης, ἧς ἡ ἐλευθερία συνετάραττε τὴν ἀλαζονείαν τῶν κατακτητῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ τότε ἂν οἱ Μανιάται ὠμονόουν, ἤθελον διακμῆναι ἀκαταμάχητοι ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀρέων τῆς πατρίδος αὐτῶν. Οἱ ἀρχηγοὶ ὅμως τοῦ λαοῦ τούτου, λησμονοῦντες, ὅτι ἡ διχόνοια εἶχε κατασπαράξει τὴν Ἑλλάδα, εἶχον ἤδη στρέψει κατ' ἀλλήλων τὰ εἰς σωτηρίαν τῆς πατρίδος προωρισμένα ἔπλα αὐτῶν. Ὁ Λιμπεράκης λοιπὸν, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὅπως καταβάλλῃ τὸν ἀντίπαλον αὐτῷ Στεφανόπουλον, οὐ μόνον ὑπετάγη τοῖς Τούρκοις, ἀλλὰ καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς κατὰ τῆς ἰδίης ἑαυτοῦ πατρίδος. Ὅθεν ὁ Στεφανόπουλος, κατὰ τὸ 1675, παραλαβὼν τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ, φυγόπατρις μετὰ τριακοσίων οἰκογενειῶν, συνωμολόγησε μετὰ τῆς πολιτείας τῶν Γενουαίων συνθήκην, καθ' ἣν παρεχωρήθη αὐτῷ τε καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν γῆ εἰς κατοικίαν καὶ γεωργίαν, καὶ προνόμιά τινα τῇ αὐτῷ συνισταμένη κοινότητι ἐν τῇ Κορσικῇ τῇ πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Γενουαίων διατελούσῃ. Ἡλπίζον δὲ οἱ Γενουαῖοι, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἄπικτοι, πιστοὶ διατελοῦντες πρὸς αὐτοὺς, ὡς ἔχοντες νὰ ὑπερασπίσωσιν ἰδιοκτησίαν καὶ προνόμια, ἤθελον συμπράττει αὐτοῖς εἰς περιστολὴν τῶν Κορσικικῶν δυσανασχέτουμένων πρὸς τὴν ξέναν ἀρχήν. Ἀλλ' ἐνῷ ἡ ἀποικία,

ἐξ Οἰτύλου ὁρμωμένη καὶ ἐκ χιλίων διακοσίων ψυχῶν συγκειμένη, μετέβαινεν ἐπὶ γαλλικοῦ πλοίου εἰς τὴν Κορσικὴν, Ἀλγερίνοι ἐπιπεσόντες ἱκανοὺς ἠχμαλώτισαν. Ἐπετράπη μὲν εἰς τοὺς ἀποίκους ν' ἀποτελῶσιν ἰδίαν κοινότητα καὶ νὰ διέπωσι τὰ ἑαυτῶν κατὰ τὰ πάτρια, ἀλλ' ἀπητήθη παρ' αὐτῶν τὸ νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τοὺς ὅρους τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ψευδοσυνόδου, ἥτοι νὰ γείνωσιν Οὐνίται καὶ ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν ἀρχὴν τοῦ Πάπα, τηροῦντες τὰ λοιπὰ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν θρησκείας καὶ λατρείας ἄθικτα. Ἡ δὲ παραχωρηθεῖσα αὐτοῖς τὸ 1676 χώρα κεῖται ἐν *Παομίᾳ* περὶ τὰ πεντήκοντα χιλιόμετρα δυτικῶς τοῦ Αἰακείου ἀπεχούση. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐμφυλίων ταραχῶν, αἵτινες κατεσπάρκτον τοὺς Κορσικαίους, ὧν τὰ ἥθη δὲν διέφερον τῶν ἐν τῇ Μάνῃ, τὸ ἐλληνικὸν χωρίον μετὰ ταῦτα κατεστράφη. Ἀνεκτίσθη δὲ ἐν *Καργεζίῳ* (*Cargèse*), κατὰ τέσσαρα περίπου χιλιόμετρα πρὸς δυσμὰς τῆς Παομίας ἀπέχοντι, περὶ τὸ 1770, ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ', ὅτε περίπου καὶ οἱ ἀποικοὶ ἠναγκάσθησαν ν' ἀλλάξωσι τὸν πάτριον ἱματισμὸν, ὅστις εἶχεν ἀποβῆ ἐπικίνδυνον αὐτοῖς γνῶρισμα πρὸς τοὺς ἐγχωρίους (α). Ἀλλὰ πάλιν κατὰ τὸ 1792, ἐπὶ τῆς μεγάλης γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, τὸ ἐλληνικὸν χωρίον, θεωρούμενον ὡς βασιλικόν, κατεστράφη τὸ δεύτερον.

Ἐνεκα τοῦ ἐμμόνου καὶ ἰδιοθύμου χαρακτήρος τῆς φυλετικῆς αὐτῶν ζωῆς, οἱ ἀποικοὶ, οὐδόλως μετὰ τῶν ἐγχωρίων συγχωνευθέντες, ἐτήρησαν τὴν γλῶσσαν, τὰ ἔθιμα, τὰς παραδόσεις καὶ τὴν πρὸς τὴν μητέρα πατρίδα ἀγάπην. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν ὠφέλησαν καὶ τοὺς Γενουαίους καὶ τοὺς Γάλλους τοὺς μετὰ ταῦτα κυριεύσαντας τῆς νήσου, οὐχ ἦτον θεωροῦνται ἐτι ὡς ξένοι, μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Ἐκ τῶν ἀποίκων τινὲς οἰκογένειαι εἶχον κατοικήσει ἐν Γενούῃ, ἄλλαι μετέβησαν μετὰ ταῦτα εἰς Μασσαλίαν, Λούγδουνον καὶ Παρισίους. Ἰκανοὶ δὲ αὐτῶν διέπρεψαν ἐν τῷ γαλλικῷ στρατῷ, καὶ ἐν τῇ γαλλικῇ κοινωνίᾳ· οἶον ἡ δούκισσα Ἀβραντὲς, ὁ πρίγκηψ Δημήτριος Κομνηνὸς κτλ. Γνωστὸν δὲ εἶναι, ὅτι εἰς τῶν ἱατρῶν τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος, ὁ Ὁμεάρας, καὶ ἄλλοι ἐπειράθησαν ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ναπολέων κατήγετο ἐκ τῶν ἀποίκων τούτων, ἀνήκων εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν *Καλομέρων*, ἧς κλάδος τις ἰταλιστὶ ἐκλήθη *Buonaparte*. Ἀλλὰ πάντες οἱ ἐκτὸς τῆς ἐν *Καργεζίῳ* κοινότητος μεταβαίνοντες συγχωνεύονται κατ' ὀλίγον μετὰ τοῦ μεγάλου γαλλικοῦ ἔθνους· οἱ δ' ἐν αὐτῇ μένοντες, ἀποτελοῦντες περὶ τὰς 120 οἰκογενείας, ἥτοι ψυχὰς 600, σῶζουσι τὸν ἐλληνισμὸν τῆς γλώσσης, τῶν

ἔθιμων (α) καὶ τῶν ἐθνικῶν συμπαθειῶν. Ἦθελε δὲ οὗτος ἀναζωπυρηθῇ, ἂν ἡ μητρόπολις, ἀνακύπτουσα ἀπὸ τῆς χαμαιζήλου πάλης τῶν ἐσωτερικῶν συγκρούσεων, ἠδύνατο νὰ προσβλέψῃ μητρικῶς πρὸς τὰ μετὰ στοργῆς ἀπὸ τῆς ξένης εἰς αὐτὴν ἀτενίζοντα τέκνα αὐτῆς.

Τὰ δημοσιευόμενα ἄσματα ἐπεβλήθησαν ἐκ τῆς ἐν Κορσικῇ ἐλληνικῆς ἀποικίας (β) ὑπ' ἀνδρὸς Ἑλληνοῦ Κορσικαίου, φιλογενοῦς μὲν καὶ ἐπιστήμονος, ἀλλ' οὐχὶ ἱκανὴν ἐμπειρίαν περὶ τε τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν φιλολογίαν κεκτημένου, ὅστις ἔγραψεν αὐτὰ καθ' ὑπαγόρευσιν. Καὶ ἡ μὲν ἀπειρία τοῦ ἀνδρὸς ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τεκμήριον τοῦ ἐν τῇ ἀντιγραφῇ ἀμεταποιήτου τῶν κειμένων τούτων· ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ γράψας πολλαχοῦ ἐπαχείρησε καὶ νὰ συμπληρώσῃ ἐκρῦθμῶς τὰ συγκεκομμένα καὶ ἄλλως ἐπὶ τὸ περροντισμένον νὰ διασκευάσῃ τὸ κείμενον. Πρὸς τούτοις ἂν διανοηθῶμεν, ὅτι οἱ ἄδοντες τὰ δημοτικὰ ἄσματα, ἀπλοῖ τινες ἄνθρωποι ὄντες, ὑποδοηθῶντος μὲν τοῦ ρυθμοῦ, ἐξαγγέλλουσιν αὐτὰ καθ' ἑξὶν ἀκριβῶς, πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐθνικῆς μουσικῆς καὶ ποιήσεως. Ἄν ὅμως ποτὲ ἀναγκασθῶσι νὰ ὑπαγορεύσωσι τὰ ἄσματα, τότε αὐτοὶ οὗτοι ἐνδοιάζουσι πολλάκις καὶ οὐχὶ σπανίως παρὰ ρυθμὸν ἀναπληροῦσι τὰ ἀποκεκομμένα καὶ αὐτὰς τὰς συνζήσεις, ἂν ταῦτα διανοηθῶμεν, δὲν θέλομεν ἀπορήσει, πῶς ἐπὶ τοσοῦτον ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ ἀλλοιώσεις τῶν κειμένων ἐν τοῖς ἀνὰ χεῖρας χειρογράφοις. Ὅθεν σπανίως ἀπαντᾷ στίχος οὐδεμίαν ἀπαιτῶν διόρθωσιν, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρχικὴν μορφήν τῆς δημώδους γλώσσης καὶ τοῦ μέτρου τῶν ἁσμάτων. Πρὸς τούτοις τὸ ὅλον εἶναι γεγραμμένον ἀτόμως, ἀστίκτως, καὶ ἀνορθογράφως· λέξεις δὲ παραδόξως αἱ μὲν διαιροῦνται, αἱ δὲ συνάπτονται εἰς μίαν καὶ τὸν νοῦν ἐπισκοτίζουσι· τέλος συχνάκις

(α) Καὶ αὐτὰ τὰ κόλλυβα διατηροῦνται ἔτι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κατασκευαζόμενα.

(β) Ὁ Κ. Ἀντώνιος Ζαννετάνης Στεφανόπουλος, εἰς τῶν ἀπογόνων αὐτῆς τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀποικίας, ἐκ φιλογενείας ἐκαῖθεν προσελθὼν εἰς τὴν μητέρα πατρίδα, καὶ ἐνταῦθα διατρίβων, ἀσχολεῖται μετὰ ζήλου εἰς συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τῶν ἐν Κορσικῇ συμπολιτῶν αὐτοῦ· εὐχόμεθα λοιπὸν νὰ ἴδωμεν ταχέως τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον. Οὗτος, κατὰ παράκλησίν μου, γράψας πρὸς τοὺς ἐν Κορσικῇ οἰκίους, ἐζήτησε παρ' αὐτῶν δημοτικὰ ἄσματα καὶ εἴ τι ἕτερον γραπτὸν μνημεῖον· ὅθεν ἐστάλησαν αὐτῷ τὰ σήμερον δημοσιευόμενα, περιμένονται δὲ καὶ ἄλλα, ἐτι δὲ χειρόγραφον ἱστορίας τῆς ἀποικίας μέχρι τοῦ 1700 ἐλληνιστὶ, καὶ ἕτερον, περιέχον παλαιὰν μετάφρασιν τοῦ *breve storia romani*, ἀμφότερα κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀποίκων. Παρὰ τοῦ φιλογενοῦς λοιπὸν τούτου ἀνδρὸς ἐλάβομεν τὰ χειρόγραφα τῶν ἐπομένων ποιημάτων καὶ τινὰς τῶν περὶ τῆς ἀποικίας εἰδήσεων· τούτων δὲ κυρίως ὀφείλεται ἡ χάρις παρὰ τῶν ἐκτιμώντων τὰ ἐθνικὰ ταῦτα προϊόντα.

(α) Παρὰ τισιν οἰκογενείαις εὐλαδῶς ἔτι τηροῦνται ἱματικά τινα μετάξινα ἐκ τῶν πατρῶων.

ἐλλείπουν λέξεις καὶ ἀλλοχού περισσεύουσιν. Ὡστε ἀπηρτῆτο ἀτενὴς προσυχὴ καὶ πολλὴ ἐπιστάσις, ὅπως τὸ κείμενον γείνη καταληπτόν, ἀντικατασταθῇ ἢ γνησίᾳ αὐτοῦ μορφῇ καὶ ἀνακληθῇ τὸ μέτρον, ὅπου προδήλως εἶχε διαστραφῇ. Ἐπραξά δὲ ταῦτα ὡς ἡδυνήθη βέλτιον. Καὶ ὁμῶς μεγίστην εὐγνωμοσύνην ὀφείλομεν τῷ γράψαντι τὰ ποιήματα ταῦτα, διότι πῶς ἄλλως ἤθελον περισωθῇ; Ὁ δὲ Κ. Α. Στεφανόπουλος, ὅστις ἀνέγνω τὰ οὕτω διορθωθέντα κείμενα, ὅπως ἐκ τῆς γνώσεως τῆς ἐν Κορσικῇ ἐγχωρίου ἐλληνικῆς γλώσσης, καὶ ἐκ τῶν νεανικῶν αὐτοῦ ἀναμνησεων ὀρρώμενος, κρίνῃ περὶ τοῦ ἔργου, ἀπεφάνητο, ὅτι ἔχουσι λίαν καλῶς, μοι παρέσχε δὲ καὶ τέσσαρας εὐστοχωτάτας διορθώσεις.

Ἡ ἐν Κορσικῇ λαλουμένη ἐλληνικὴ ἔπαθεν ὡς εἰκὸς ἐκ τῆς αὐτόθι ἰταλικῆς οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν συνθήκην καὶ ὡς πρὸς ἱκανὸν πλῆθος λέξεων ἰταλικῶν, αἵτινες εἰσεχώρησαν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν τὴν προφοράν. Ἦρχισε δὲ νὰ ῥέπῃ πρὸς τὴν ἀκλισίαν, τὸ τέρμα τοῦτο τῆς διαρθρώσεως τῆς γλώσσης ὥστε εἰς πλείστας περιστάσεις τὸ ἀρσενικὸν τοῦ οὐδετέρου, οὔτε κατὰ τὰ ἄρθρα, οὔτε κατὰ τὰ ὀνόματα δὲν διακρίνεται. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ καταληκτικὸν σ τῶν β'. ἐνικῶν προσώπων τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων παραλείπεται πολλάκις, ὥστε συγχέεται τὸ β' μετὰ τοῦ γ'. προσώπου κ.τ.λ. Τὰ γε, γι προφέρονται ὡς ἰταλ. ge, gi καὶ τὰ γγε, γγι ὡς nge, ngi. Τὰ κε, κι ὡς τσε, τσι τὰ μπ, ντ μᾶλλον ὡς τὰ ἰταλ. b, d, μὴ συνεφωνομένου δηλαδὴ τοῦ προτεταγμένου ν. τὸ νδρ. ndr. τὸ σθ, σ. τὸ χ ἀκούεται πολλάκις ὡς κ (διώκεις, κλιθερά [χλιθερά] κρυσιπός) τὸ υ πολλάκις ὡς ιου κ.τ.λ.

Τινὰ τῶν δημοσιευομένων ᾠμάτων εἶναι ἐκ τῶν πολλαχού τῆς Ἑλλάδος περισωζομένων καὶ μαρτυροῦσι τὴν παλαιότητα καὶ τὴν ἑκτασιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐμφαίνουσι διαφορὰς πολλοῦ λόγου ἀξίας· τινὰ δὲ νῦν τὸ πρῶτον ἐνταῦθα ἔγνω, οὐδ' ἀπέντησα ἐν ταῖς γνωσταῖς συλλογαῖς. Ἄν δὲ τὰ πλείστα εἶναι μοιρολόγια, ταῦτα οὐ μόνον ἀρμόζουσι, μᾶλλον παντὸς ἄλλου, εἰς τοὺς ἐπὶ ξένης ἄδοντας, ἀλλὰ καὶ διατρανεῖσι τὴν καταγωγὴν αὐτῶν ἐκ τῆς Μάνης, ἐνθα τῶν δημοτικῶν ᾠμάτων τὰ πλείστα εἶναι μοιρολόγια.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1864.

Γ. Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

— — —

Α'.

μοιρολόγια.

α'.)

Ἀρρώστησα, ἔαρρώστησα καὶ πῆγα νὰ πεθάνω.
Δὲν εἶπ' ἡ ἄχνα σου ψυχὴ νὰ ῥθῇς νὰ ἰδῇς τί κάνω.
Κ' ἂν ἀρρώσῃσω, μάτια μου, σὲ περκαλῶ, ἔλα, ἰδέ με,
Τὸν πρῶτο σ' ἀγαπητικῶ, μὴν ἀλησμόνησέ με.

5. Δεξιὰ μεριά ν' ἡ κάμαρα, ζερβιά εἶναι τὸ τρώμα,
Καὶ σὺ, ἀγαπημένη μου, φίλα με μὲς σ' τὸ τρώμα.
Μὴ φοβηθῇς τὴ μάνα μου, μήτε τὴν ἀδελφὴ μου.
Κ' ἐσὺ, ἀγαπημένη μου, στέκα σ' τὴν κεφαλὴ μου.
Ὅταν πάῃ ἡ ψυχούλα μου, πιάσε, σκαθάνωσέ με.

10. Στρώσε τάβουλα κάρυνα καὶ νεκροστόλισέ με.
Βάλτε μου τ' ἀμπιτάκι μου μὲ τὸ μοδέρνο τάλιο,
Ποῦ μὲ τὸ κατηράσθηνα σ' τὸν ἄδῃ νὰ τὸ βάλω.
Βάλτε μου πέτσα βελουδι κ' ἀπὸ μετὰξι δόρο,

Ἐέπλεξε, κόρη, τὰ μαλλιά, μάτια μ', τὰ σγουριασάσου.

15. Κλάψε με σιγὰ, σιγὰ, νὰ μὴ συναγελάσου.

Ὅταν ἰδῇς καὶ τὸν παπᾶ σ' τὴ σκάλα νὰ προβάλλῃ,
Τότες, ἀγαπημένη μου, σύρε φωνὴ μεγάλη.

Ὅταν ἰδῇς τεσσάρους νεοὺς, τεσσάρους ἀνδρειωμένους,
Νὰ πῇς καὶ τὸ δορίτημας γιὰ τί μᾶς τὸν ἐπαίρνουν;

20. Βάλτε μου τὸ σπαθάκι μου, βάλτε μου τὸ λουρί
Βάλτε μου τὸ ραβδάκι μου, ὅπου 'τα ἡ ζωὴ μου. [μου,

Σημ. 3. ἄχνα, σκληρά.

10. Τάβουλα κάρυνα = τράπεζαν ἐκ καρυίνου ξύλου.

11. ἀμπιτάκι μου, ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ abito φόρεμα· μοδέρνο τάλιο ἰταλ. moderno taglio (κατὰ τὸ) νεωτερικὸν σχῆμα.

13. πέτσα, ἰταλ. pezza ὕφασμα· δόρο ἰταλ. d' oro ἐπίχρυσος (μέταξιν). Ἐκ τῶν ἡγουμένων λέξεων ἀμπιτάκι, μοδέρνο, τάλιο, πέτσα, δόρο, καὶ ἐκ τῆς ἐν στίχῳ 19 δορίτη, ἀνηκουσῶν εἰς τὸ ἐν τῇ Κορσικῇ (Κύρνη) λαλούμενον ἰταλικὸν γλῶσσημα, ἠθέλην ἀποδοῦν πιθανόν, ὅτι τὸ ᾠμα τοῦτο ἐποιήθη αὐτόθι. Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι πάντοτε ἀσφαλὴ τεκμήρια· διότι τὰ ᾠματα ταῦτα, ἄγγραφα ὄντα καὶ ἐκ προφορικῆς μόνον παραδόσεως περισωζόμενα, μεταβάλλονται πολλάκις ὑπὸ τῶν ἀδόντων πρὸς τὰς παρούσας αὐτῶν περιστάσεις. Τούτου π. χ. τοῦ ᾠματος καὶ ἡ ὑπόθεσις εἶναι καὶ ἄλλοθεν γνωστὴ καὶ τινες στίχοι ὀλίγον διαφέροντες. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον φαίνεται, ὅτι ἐλλείπει εἰς, ὃν ὑποδεικνύει ἡ ὁμοιοκαταληξία.

15. Συναγελάσου, διὰ νὰ μὴ συρρέυσῃ πρὸς τὰς φωνὰς σου πολὺ πλῆθος ξένων. Τοῦτο μοι φαίνεται πιθανώτερον, ἢ ἂν ἀνεγινώσκετο σ' ἀναγελάσου, δηλαδὴ διὰ νὰ μὴ ἐμπαίξωσι τὴν ἀταξίαν τοῦ κοπετοῦ σου οἱ ξένοι.

19. Δορίτη (παράβαλε τὴν μετοχὴν doritu παθητὸς καὶ τὸ ῥῆμα dori τῆς βλαχικῆς, ἐπίσης ῥωμανικῆς γλώσσης ὡς ἡ ἐν Κορσικῇ ἰταλικῇ· ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν βλαχικὴν, τὸ I=г, ἡ λέξις αὕτη, πα-

ραγομένη ἐκ τοῦ λατινικοῦ *dolor*, σημαίνει) ἐκείνον οὐ ἡ στέρξης ἐπιφέρει ἄλγος.

21. Τὸ *ραβδόκι* ἦτον ἡ ζωὴ του, διότι ὡς νοσῶν ἐστηρίζετο ἐπὶ βακτηρίας.

6.)

Μοιρολόγι νέας κόρης.

Μιά τρυγονίτσα ἀνάστησα, μὲ χἀδι' ἀναστημένη

Κ' ὁπότε τὴν ἀνάστησα, τὴν εἶχ' ἡμερωμένη.

Ἐἰς τὸ κλουβὶ τὴν ἔβαλα, τὴν ἰκράτουνα κλεισμένη.

Κ' ἀναδαλίσθη τὸ κλουβὶ κ' ἔφυγ' ἡ τρυγονίτσα.

5 Ἐτάϊζά την ζάχαρι κ' ἐπότιζά την μόσχο·

Κ' ἔπιε τὸ μόσχο τὸ καλὸ κ' ἄλλα πολλὰ γλυκάδια,

Κ' ἡ τρυγονίτσα μ' ἔφυγε. Σύρομαι νὰ τὴν πιάσω,

Κ' ἡ τρυγονίτσα μ' ἔφυγε, σὰν ἄγριο γεράκι. —

Ἐλα τρυγὸνα στὸ κλουβί, σὰν ποῦ σου μαθημένη,

40 Γλατὶ ἐγὼ θὰ λυπηθῶ, πίσω τί ἔχω νὰ κάμω; —

«Μοῦ ράψατε τὰ μάτια μου μ' ἐνεὰ κλονιά μετὰξι·

»Μὲ ῥήσατε τὰ χεῖλια μου μ' ἐνεὰ γυαλὰ φαρμά-

Θελά γυρίσω νὰ τὸ πῶ ἄλλεως τὸ μοιρολόγι· [κι.] —

Ὅπου χη δρόμ', ἄς περπατῇ, κ' ὅπου χη δρόμ', ἄς τρέγῃ

45 Ὅπου χη νεοὺς γιὰ τ' ἄρματα, ἄς πιάσου τ' ἄρματά

Ποῖς ἔχῃ νέες σολιστὲς, νὰ σέλνῃ τὰ σολίδια· [τους·

Ποῖς ἔχῃ καὶ μικρὰ παιδιὰ, νὰ στέλνῃ τὰ ριζίδια·

Ποῖς ἔχ' ἓνα καλὸ παπᾶ, νὰ στέλνῃ του ἑαγγέλιο·

Σημ. 4. ἀναδαλίσθη, ἀνετράπη.

41. κλονιά, μίτους, ράμματα.

42. γυαλὰ, ποτήρια.

47. ριζίδια, δῶρα.

γ.)

Οἱ σαράντα κλέφτες.

Σαράντα κλέφτες ἡμαῶν (δὶς), σαράντα πελληκάρια

Κ' ἐτρώγαμε καλὸ ψωμί (δὶς), καὶ τρυφερά κατσίκια·

Κ' ἐπίναμε καλὸ κρασί (δὶς), κ' ἐκάναμ' ὄρκον σὺν τῷ στυγρῷ

Κ' ἐπάνω σὺν τῷ βαγγέλιον (δὶς). Ἄν ἀρρώσῃς ὁ σύντροφος,

5 Νὰ μὴ τὸν ἀρνηθοῦμε (δὶς). Κ' ἀρρώσῃς ὁ ἀνδρει-

[νότατος,

Τὸ ἄξιον πελληκάρι (δὶς). Σαράντα μέραις τὸν βαστοῦν,

Σαράντα μερονύκτια (δὶς). Ἐσάπηξαν οἱ νῶμοί του

Καὶ πέσαν τ' ἄρματά του (δὶς). Κ' ἓνας τὸν ἄλλον λέγει·

«Ἀδέρφια, ἀρνούμεσ' τον (δὶς), ἀδέρφια, ἀφίνομέ τον,»

40 Ἐκείνος κᾶπου τ' ἄκουσε (δὶς), κᾶπ' οὐχε τ' ἀ-

[γροικῆσει.

— «Ἀδέρφια, μὴ μ' ἀφίνοτε (δὶς), ἀδέρφια, μὴ μ'

[ἀρνείσθε.

»Μόν' ἀντετέ με σὺν τῷ βοῦν (δὶς) κ' εἰς τὴν κορφήν

[ἐπάνω·

»Κόψ' τε κλαδιά καὶ βάλτε μου (δὶς), κόψ' τε μουρ-

[τιές καὶ στρώστε μου.

»Καὶ βάλτε με καὶ πίστομα (δὶς), νὰ μὴ δῶ πῶς

[περνᾶτε.

45 «Μὴ πῆτε τῆς μανίτσας μου (δὶς), πῶς εἶμ' ἀπο-
[θαμένος.

»Μὰ πῆτε τῆς μανίτσας μου (δὶς), πῶς ἤμουνα γραμ-
[μένος.

»Ἐγράφηκα σὺν τῇ Μπαρμπαριά (δὶς), σὺν τοῖς Τούρ-
[κούς, σὺν τὴν ἀρμάδα,

»Κ' ἀπέθνα σὺν τῷ πόλεμῳ (δὶς) μὲ τὸ σπᾶθλ' ἐν τῷ χέρι.»

Σημ. 5. ἀνδρεινότατος, ἀνδρειότατος.

40. Τὸ πρῶτον ἡμιστίχιον, ὡς πιστεύω, ἐλλείπον ἐκ τοῦ χειρογράφου, προσέθηκα ἐγὼ ἐξ ἀναλογίας πρὸς τὸν 21 στίχ. τοῦ ἐν Β'. γ') ἔσματος· ὅθεν πάντα τὰ ἡμιστίχια ἀναλόγως μετετάχθησαν.

46. γραμμένος· καταταταγμένος, λολοχισμένος τὸ γαλλιστὶ *engagé*.

δ.)

Ἡ κακιά μάνα.

Διώχνεις με, μάνα, διώχνεις με, καὶ νὰ μισεύσω θέλω·

Νὰ κάμῃς χρόνους νὰ μὲ ἰδῇς, μήνους νὰ μ' ἀπαντήτης.

Νὰ ρθ' ἡ λαμπρὴ κ' ἡ κυριακὴ κ' ἡ πρῶτ' ἀρχὴ τοῦ χρόνου·

Νὰ ρθουνε τὰ καλὴ μέρα, νὰ ρθ' ἡ σχόλη τ' αἰ Γεωργίου,

5 Νὰ πάῃς καὶ σὺ τὴν ἐκκλησίαν νὰ στυροπροσκυνήσης,

Νὰ ἰδῇς τοὺς τόπους εὐκαιροὺς καὶ τὸ στασεῖδι μ' ἄδειο,

Νὰ ἰδῇς καὶ τοὺς συντρόφους μου νὰ παίζουν νὰ γελῶνε.

Τότες σὲ πᾶρ' ἡ πίκρα σου καὶ τὸ παράπονόν σου.

Θελά κοῦν τὰ μάτια σου τηράζοντα τὴν στράτα,

40 Θελά ψηθοῦν τὰ χεῖλια σου, ῥωτῶντα τοὺς διαβάτες·

— «Διαβάτες ποῦ διαβαίνετε, στρατιῶτες ποῦ περνᾶτε,

»Ν' ἴδετε ἓνα καλὸν νεόν, ἓνα καλὸ στρατιώτη;»

— «Κ' ἂν τὸν εἶδ', ἢ τὸν ἀπάντησα, καὶ ποῦ νὰ τὸν γνω-

[ρίσω;

«Δό μου σημάδια τοῦ κορμιοῦ, ἔσση νὰ τὸν γνωρίσω.»

15 — «Ψηλὸ, λιγνὸ χεὶρ τοῦ κορμιοῦ, ἴσιο σὰν κυπαρίσσι·

»Ὅταν περπάτατε ἐχόρευε, τὰν ἔστεκε τραγούδα,

»Κ' ἐβάστα καὶ σὺ τὸν νῶμόν σου ἓνα χρυσὸ ντουφέκι,

»Κ' ἐβάστα καὶ σὺ τὴν μπάντα του ἐν ἀργυρῷ σπαθᾷ·

»Εἶχε καὶ σὺ τὸ δάκτυλον πεγνέριον δακτυλίδι,

20 »Ἐλαμπε καὶ τὸ δάκτυλον ὡσὰν τὸ δακτυλίδι.»

— «Ἄντσι. Βραδὺ τὸ ἀπάντησα σὺν τῇ Μπαρμπαριά·

[τοὺς ἄρμους

»Κ' ἄσπρα πουλιά τὸν τρώγανε, μαῦρα τὸν τριγυρίζαν.

»Ἐνα πουλὶ, καλὸ πουλὶ, δὲν ἤθελε νὰ φάγῃ·

— «Τρώγε πουλὶ, καλὸ πουλὶ, ἀνδρειωμένου πλάτη,

25 »Νὰ ἐγάλης πῆχυ τὸ φτερό καὶ πιθαμὴ τὴν πένα.

»Νὰ γράψω τὴν μανίτσα μου τρία χλιδερά γραμμάτια·

»Τὸ πρῶτον τῆς μανίτσας μου, τ' ἄλλο τῆς ἀδελφῆς μου,

»Τὸ τρίτον τὸ στερνότατον, τῆς ἀγαπητικῆς μου.

»Νὰ κλαίῃ θέλ' ἡ μάνα μου, νὰ χλιδετ' ἡ ἀδελφὴ μου,

30 »Νὰ κλαίῃ, νὰ νανορρεύηται ἡ ἀγαπητικὴ μου.»

Σημ. Ἡ κακιά μάνα· ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔσματος ἀπαντᾷ ἐν Θεσσαλίᾳ· ὅθεν ἐξ τοιαῦτα ἔσματα πε-

ριέχονται ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Πασσοβίου, σελ. 250—255· ἐκεῖθεν ἐλήφθη καὶ ἡ ἐπιγραφή.

12. *ν' ἴδετε, ν' ἴδετε.* = Μήπως ἴδετε.

18. *μπάντα, πλάγι.*

19. *παγέριο, πολύτιμον, λαμπρόν.*

21. *Ἀγτσι, ἰταλ. Anzi* πρὸ δλίγου. — Ὁ τῆς *Μπαρμπαραῖς* τοὺς ἄμμου. Πλὴν τοῦ τρόμου, ὃν ἐν γένει εἰς πάντα τὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου πελάγους προὔξενουν τὰ ἐπὶ τῆς βορείου Ἀφρικῆς πειρατικά κράτη, εἰς τοὺς ἐν Κορσικῇ Ἑλληνας ἀποίκους ἀλγεινὴ μάλιστα ἦτο ἡ μνήμη τοῦ κατὰ τὴν μετὰ βλασιν αὐτῶν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην παθήματος· διότι τότε οἱ Ἀλγερίνοι ἐπιπεσόντες τετρακοσίους αὐτῶν, κατὰ τὴν παράδοσιν, εἶχον αἰχμαλωτίσει.

Β'.

Διάφορα.

α'.) *Ἡ νόγη κουμπάρα.*

Ὁ βασιλεὺς κάνει χαρὰ, τοῦ υἱοῦ του κάνει γάμο· ὅλον τὸν κόσμον κάλεσε καὶ ὅλη τὴν οἰκουμένην, καὶ ὅπ' ἀγαπῶ δὲν κάλεσε καὶ ἔχω καρδιά καυμένη.

— Ἡ μάνα τοῦ τὸν ἐρωτᾷ καὶ ἡ μάνα τοῦ τοῦ λέγει.

5 «Ἰντα ἔχεις νεούτσικε καὶ εἶσαι μαραμένος;»

— «Ὅλον τὸν κόσμον κάλεσε καὶ ὅλη τὴν οἰκουμένην,

» καὶ ὅπ' ἀγαπῶ δὲν κάλεσε καὶ ἔχω καρδιά καυμένη.»

— «Παιδί μ', ἂν δὲν ἐκάλεσε, σύρε νά τὴν καλέσης.»

Στέλνει παπάδες δώδεκα, πεζοπετρίτες δέκα,

10 Στέλνει καὶ τὸ δρακόσκυλο, ποῦ τρέμ' ἡ γῆς καὶ ὁ κό-

— «Ὁ βασιλεὺς μὰς ἐξεῖλε νὰ σὲ καλέσ' ἀντάμα, [σμος.

» Σένα κουμπάρα σὲ κλεῖ, τὰ στέφανα ν' ἀλλάξης.»

— Ἡ μάνα τῆς τὴν ἐρωτᾷ, καὶ ἡ μάνα τῆς τὴν λέει.

— «Τί ἔχεις, κόρη, καὶ μιλᾷς, τ' ἔχεις καὶ συντυχάνεις;»

15 — «Ὁ βασιλεὺς μ' ἐκάλεσε τὰ στέφανα ν' ἀλλάξω.»

— «Κ' ἐσ' ἔχεις πόδια νὰ σταθῇς; μάτια γιὰ νὰ τηράξης,

» καὶ χέρια βεργολιγιαρά τὰ στέφανα ν' ἀλλάξης;»

— Πάει σ' τὸν κοβιδὸ καὶ κόβει τρεῖς μέρκις καὶ τρεῖς

[νύκτες·

Πάνει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρ' ἀστήθιο,

20. Καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ βάνει γαῖτανοφρύδι.

Εἶδε τὴν παπᾶς καὶ ἐσφαλε, διάκος καὶ ἐδαιμονίσθη,

Κ' ὅταν τὴν εἶδ' ὁ βασιλεὺς, ἔπεσε καὶ λιγώθη.

— «Ἀλλάξε, παπᾶ, τὰ στέφανα καὶ βάλ' τα τῆς κουμ-

[πάρας.

Δὲν ἤθελα τὰ δόντια σου πηλούκια σ' τὲς αὐλές μου.

25. Νὰ κελάλικουν τ' ἄλογα, ἂν δὲν, καὶ τοὺς γαί-

[δάρους.

Σημ. ἡ νόγη κουμπάρα· ἀνάλογός τις ὑπόθεσις σώζεται ἐν ζακυνθίῳ ἄσματι (Ζαμπελ. 32. Πασσοβ. σελ. 313). τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐν μέρει ἀνακαλεῖ καὶ ἕτερον ἄσμα, Πασσοβ. σελ. 317—8. ἐκεῖθεν ἐλήφθη ἡ ἐπιγραφή.

9. πεζοπετρίτες· ἀγνοῶ τί σημαίνει, ἴσως τὸν ἐπὶ τῶν πετρῶν πεζὸν βαδίζοντα.

40. *δρακόσκυλο*, φοβερός τις μολοστός.

17. *βεργολιγιαρά*· ἐν τῷ ζακυνθίῳ ἄσματι *βεργολιγυστα*.

18. *Κοβιδὸ* = *conventus* λατ. τόπος συνεντεύξεως, τόπος ἐνθα εἶναι συνηγμένοι πολλοί.

β'.) *Ὁ Μαυριανὸς καὶ ὁ βασιλεὺς.*

Ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Μαυριανὸς ὁλημερὲς ἐκάθονταν

καὶ ἐτρώγαν καὶ ἐπίναν καὶ ψηλά τραγουδοῦσαν.

— «Τί νὰ σοῦ πέμψω Μαυριανέ, γιὰ μιὰ δερμὴ δ-

[ποῦ χεῖς;»

— «Ἄν τὴν πλανέσης, βασιλεῦ, τί νὰ ν' τὸ στοί-

[χημά μου;

5. «Ἄν τὴν πλανέσης, βασιλεῦ, κόψε μου τὸ κεφάλι.»

— Ἐνεὰ μουλάρια φόρτωσε ἀσήμι καὶ λογάρι.

— «Καλῶς τὸν νεόν ποῦ τὰ στείλε καὶ διὰ ποῦ τὰ

[στέλνει;

» Νὰ ζῇ θεὸς ὁ Μαυριανὸς, γιὰ νὰ τοῦ τὰ δισσεύσῃ.»

— «Ὁ βασιλεὺς δὲν τὰ στείλε γιὰ νὰ τοῦ τὰ δισσεύσῃ.

10. » Ὁ βασιλεὺς σοῦ τὰ στείλε νὰ κοιμηθῇς ἀντάμα.»

— Σταυρόν αὐτὴ τὰ χέρια τῆς καὶ σ' τὴν δούλα τῆς

[πάει.

— «Δούλα μου, εἰς τοὺς πάγους μου καὶ ἐγὼ σ' τὰ μα-

[γεριά σου,

» καὶ ὅ,τι σὲ κἀν ὁ βασιλεὺς, ὅλα νὰ τὰ ποιείνης.»

— Ἐπέσανε καὶ ἐκιοῦσαν, ὅταν δυὸ μικρὰ παιδάκια.

15. Τὴν νύκτα τὸ μεσάνυκτο, σ' τὰ κρυὰ τοῦ μεσο-

[νύκτου,

κόβγει τῆς τ' ἄκριο δάκτυλο, κόβγει τῆς ἀκροπλεξούδι.

Ἐπιάσανε τὸν Μαυριανὸν καὶ πᾶν νὰ τὸν φουρκίσουν·

Μπροστὰ πᾶνε οἱ γέροντες, πίσω τὰ πελληκάρια,

Στὴν μέσσην εἶχαν τὸν Μαυριανὸν τὰ χεῖλη φλομωμένα.

20. Ἐκεῖν' ὅπου τὰ καὶ ἤλεπε εἰς ἄκριο πηνυθύρι,

— «Γιὰ δὲ σταθῇτε, γέροντες! πίσω τὰ πελληκάρια!

» Λεῖπει μου τ' ἄκριο δάκτυλο; λείπει μ' ἀκροπλεξούδι;

» Μέν' τὴν δούλα μου ἐκιοῦσε, καὶ δούλόν μου τὸν

[κάνω.»

Σημ. Ὁ Μαυριανὸς καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ὑπόθεσιν περιέχει καὶ ἕτερον ἐκδεδομένον ἄσμα, ὅθεν ἐλήφθη ἐνταῦθα ἡ ἐπιγραφή (Ζαμπελ. 719. Πασσοβ. σελ. 355).

6. *λογάρι* = χρήματα ἐκ τοῦ λογαριάζω. Δουκαγῆ.

12. πάγους· ἀγνοῶ τὴν λέξιν· φαίνεται, ὅτι σημαίνει κοιτῶνα, ἢ κλίνην.

20. Ἐκεῖνη ὅπου ἦταν καὶ ἔβλεπεν εἰς ἀκριὸν παράθυρον, ἦτοι *persienne*.

γ'.) *)

Ἐβγῆκα ἡ φλόττα ἡ φράγκικη, τούρκικη, γαλλιώτικη καὶ ἐπιάσαν ἕνα νεὸ καλὸ, καὶ ἕνα καλὸ στρατιώτη.

*) Ἀδεται κατὰ διστίχους στροφὰς ἐναλλάξ.

*Μάνα δὲν εἶναι νὰ τὸν κλαί', κυρὰ νὰ τὸν λυπᾶται,
Μητ' ἀδερφή, μητ' ἀδερφός, κἀνένας εἰς τὸν κόσμον.
5. *Μονεῖχε μιὰ γαπητικιά, πολὺ μακριὰ 'στὰ ξένα'
Ἐκεῖνη κᾶπου τ' ἄκουσε, καπ' οὐχε τὸ γροικῆσει.
*Βάζει τὰ σκοῦδα 'σ τὴν ποδιά καὶ τὰ φλωριά 'σ τὴ
Ἐπῆρε τὸ γρατὶ, γρατὶ καὶ δις τὸ μονοπάτι' [ζώνη'
*Στὴν στράτα 'ποῦ ἀπέρνας, τὸν θεὸν ἐπαρκαλάει'
10. *Θέ μου, νὰ ἔρω τὰ κάτεργα 'σ τὸν ἄμμον ἀ-
[ραγμένα!]
*Σὰν χριστιανὴ 'ποῦ τό 'λεγε, 'σὰν ἄγια εἰσηκούσθη'
Ἡύρηκε καὶ τὰ κάτεργα 'σ τὸν ἄμμον ἀραγμένα.
*—«Κάτεργα, νὶ σπαράξετε, καράβι', ἀκροσθῆτε!
*Τοῦτον τὸν νεὸν 'ποῦ ἔχετε, τοῦτο τὸ πελληκάρι,
15. *»Χίλια σὰς δίδω νὰ τὸ ἰδῶ, μύρια νὰ τοῦ 'μιλήσω'
*Κ' ἂν ἦναι γιὰ ἔξαγορασμό, ἀμέτρητα σὰς δίδω.
*—Κἀνένας δὲν τσ' ὠμίλησε, κἀνεὶς δὲν ἀπλογίθη.
Μὲν ἓνας ναύτης καραβιοῦ ἀπολογιέται, λέγει'
*—«Κόρη, ἂν δώσης τὸ φιλή, τὸν νεὸν σου τὸν δίδω.»
20.—Ἐκεῖν' ἀπελοήθηκε—«Καὶ τὸ φιλή νὰ δώκω.»
*—Ἐκεῖνος κᾶπου τὰ 'κουσε, καπ' οὐχε τὸ γροικῆσει.
—«Κόρη, κ' ἂν δώσης τὸ φιλή, ἐμένα τί με θέλεις;
*»Σύρε, κόρη μ', 'στὸ καλὸ καὶ 'στὴν καλὴ τὴν ὥρα!
*Ὅταν ἰδῆς τὸν κόρακα νὰ γείνη περιστέρα,
25. *»Ὅταν ἰδῆς τὴν θάλασσα, νὰ γένῃ περιβόλι,
*Καὶ κάμποι γένουν τὰ βοῖνά, τότε νὰ καρτερῆς με,
*Καὶ ἄντε 'σ τὸ καλό!

Σημ. 1. γαλλιώτικη, γαλλικὴ.

7. σκοῦδα, ἰταλ. scudo γαλ. écu, νόμισμα.

Γ'.

Ῥιμινίτσες (*).

1.

Τριανταφυλλάκι κόκκινο μὲ τὰ σαράντα φύλλα,
Σαράντα σ' ἀγαπήσανε κ' ἐγὼ μόνος σ' ἐπῆρα,

2.

Τριανταφυλλάκι κόκκινο, ἔπου κ' ἂν πᾶς μυρίζεις,
Κ' ἂν πάης εἰς τὴν ἐκκλησιά, ἀγούρους δαιμονίζεις.
Σημ. ἄ γ ο υ ρ ο ς, νέος.

3.

*Σ τὸ παναθῦρι 'ποῦ εἶσαι σὺ, γαρουφαλιά δὲν πρέπει
Γαρούφαλο εἶσαι ἐσὺ, ποιὸς ἔχῃ μάτι', ἄς βλέπῃ

Σημ. Stefanopoli, voyage en Grèce II, 90. Πασσοῦ. σελ.
531 ἀριθ. 495 καὶ τὸ αὐτὸ σελ. 568 ἀριθ. 887.

4.

Ἀσπρο γαρούφαλο κρατεῖς, βουλιόμην νὰ τὸ βάψω
Κ' ἂν τὸ 'πιτύχω 'σ τὴ βαφή, ἔχω καρδιὲς νὰ κάψω.

5.

Σάρενε, χήρα, σάρενε 'σ τὴ ρούγα, νὰ περάσω
Τὴ θυγατέρα σ' ἀγαπῶ, θέλω νὰ τὴν κερῶσω.

6.

— *Ἐμέν' ἡ θυγατέρα μου εἶν' ἥλιος καὶ φεγγάρι,
* Ἀν τὴν ἰδῆς, λεβέντη μου, γίνεσαι δαιμονιάρης.»

(*) Ῥιμινίτσες, Ῥιμινίτσες, Ῥιμινίτσες, ἤτοι μικρὲς Ῥί-
μες rimas, τὰ ἀλλαχοῦ λεγόμενα κουτσάκια, κατὰ τὸ χω-
λίσυμποι τοιαῦτα εἰστίχα ἄδονται κατὰ τὸν κλήδωνα.

7.

— Καὶ δαιμονιάρης νὰ γένῃ καὶ τὰ κλαδιά νὰ πάρῃ,
Τὴ θυγατέρα σου σ' ἀγαπῶ καὶ θέλω νὰ τὴν πάρῃ.

Σημ. τὰ κλαδιά νὰ πάρῃ, νὰ φύγω εἰς τὰ ἔαση.

8.

Τὸ δένδρο μὲς 'σ τὴ θάλασσα κἀναι καρποὺς καὶ φύλλα,
Νὰ ἤμωνα, λεβέντα μου, νὰ σου φιλῶ τὰ χεῖλια.

Σημ. λεβέντα μου εἶναι θηλυκόν.

9.

Τὰ δένδρα μὲς 'σ τὴν θάλασσα δὲν κάνουν πρασινάδα,
Κ' ἀγάπη χῶρις πείσματα δὲν ἔχει νοστιμάδα.

10.

*Εγὼ θεωρῶ 'σ τὸ στόμα σου ἐν' ἔμορφο λιλάκι,
Μὰ μέσα 'σ τὴν καρδοῦλα σου βλασταίνει τὸ φαρμάκι.

11.

*Εσ' εἶσαι τ' οὐρανοῦ κλειδί, τοῦ παραδείσου βοῦλλα-
Τὸ κυπαρίσσι τ' ὁμορφο, πῶχεις τὰ χάδια οὔλα.

Σημ. σχεδὸν ἕμοιον Πασσοῦ. σελ. 515 ἀρ. 330.

12.

Τὰ χεῖλια σ' εἶναι ζάχαρι καὶ ἡ ματιά σου μέλι,
Μὰ μέσα ἡ καρδοῦλα σου τὸ θάνατό μου θέλει.

13.

*Ἐμένα ἡ καρδοῦλα μου 'σ τὸν τάφο καττιθαίνει,
Καὶ σὺ περνᾷς καθε στιγμὴ καὶ δέ με συντυχαίνει!

14.

*Ἀν ἤξευρες, κοροῦλα μου, ὅ,τι περνᾷ ἡ καρδιά μου
*Ὅντας περνᾷς καὶ δὲ μιλᾷς, τί λεγ' ἡ συντροφιά μου!

15.

*Ἀγάπησα κ' ἐγ' ὁ λιγνὸς ἓνα κομμάτι χιόνι,
Κ' ἐκεῖνο μοῦ τὸ 'πῆρνε οἱ ἄπονοι γειτόναι.

16.

Τὰ μάτια σου μ' ἐκάνανε, ἂν στρώσω δὲν κοιμοῦμαι,
Καὶ τὸ σταυρὸ 'σὰ χριστιανὸς νὰ κάνω δὲ θυμοῦμαι.

Σημ. ἕμοιον ἐν Πασσοῦ. σελ. 572. ἀρ. 933.

17.

Τὰ μάτια μ' εἶναι 'μάτια σου, τὰ 'φρύδια σου 'δικά μου,
Καὶ τ' ὁμορφό του τὸ κορμί εἶναι παρηγοριά μου.

18.

*Ὅλο τὸν κόσμον 'γύρισα, τὴ Φράντσα καὶ Σπανία,
Καὶ πούποτε δὲν ἤβρηκα τὸ ὄνομα Μαρία.

19.

Μαρία λέν τὴν Παναγιά, Μαρία λέν κ' ἐστίνᾳ
Τηράζοντας ἀπὸ κοντὰ, λιγόντω καὶ πεθαίνω.

Σημ. ἕμοιον ἐν μέρει ἐν Πασσοῦ. σελ. 534. ἀρ. 527.

20.

Δός μου το, κόρη, τὸ φιλή κ' ἐγὼ δὲν τὸ 'παινιοῦμαι,
Μητ' εἰς παπᾶ πνευματικὸ δὲν τὸ 'ξομολογοῦμαι

21.

Κόρη μου, 'σὰν σ' ἀγάπησα, ἦτον τ' ἀγίου πνευμάτου,
*Ἦτον ἡμέρα ἑορτῇ, κ' ὥρα λειτουργημάτου.

22.

*Ὅτε πάης εἰς τὴν ἐκκλησιά, ὁ κόσμος σὲ τηράζει,
Κ' ἐμένα τὴν καρδοῦλα μου μαχαίρει τὴν ἐσφάζει.

23.

*Εσέν' ἡ γεμορράδα σου τὸν κόσμον ἐθαμπώνει
Κ' ἐμένα τὸν καυμένονε ἔλο μὲ θανατόνει.

24.

*Ἐπαρε τὸ σπαθάκι μου, πέρασε τὴ ζωὴ μου,
Νὰ πείσω 'σ τὰ ποδάρια σου καὶ 'πάρῃ τὴ ψυχὴ μου

25.

Δός μοῦ το μὲ τὸ χέρι σου, μέσ' σ' ἓνα σεντουκάκι,
Γιὰ νὰ μοῦ κόψῃ τὴ ζωὴ, ἐκεῖνο τὸ φαρμάκι.

26.

Ἀπὸ σὶν ὅ γ' ἀγαπῶ τὸν θάνατον νὰ πάρω,
Στὸ λάκκο μου νὰ καταβῶ κ' ἐκεῖ νὰ ἀνασάνω.

27.

Ἐγὼ ἔμαι ὅ τὸ κρεββάτι μου γιὰ νὰ ψυχομαχήσω,
Θέλω νὰ ἔρθῃς νὰ μὲ ἰδῇς, προτοῦ νὰ ξεψυχήσω.

28.

Θέλω νὰ μάθ' ἡ γειτονιά, προτοῦ ποῦ ν' ἀποθάνω,
Πῶς ἀγαπῶ σένα Μαριὰ, νὰ μάθουν τ' ὄνομά μου.

29.

Ἐμένα μὲ φωνάζουνε Γεωργάκη τ' ὄνομά μου,
Ὅλοι νὰ το ἐμάθουνε, προτοῦ νὰ ἀποθάνω.

30.

Ἐπτά καὶ πέντε δώδεκα καὶ τέσσαρα δεκάξι,
Κ' ἐγὼ τὰ τραγουδάκια μου τὰ λέγω μὲ τὴν τάξι.

31.

Τραγουδήσα, λιθόπη μου, ν' ἀκούσω τὴ ἀλιά σου,
Νὰ ἀπειτᾷς ὡς πέρδικα, ν' ἄρθω ὅ τὴν ἀγκαλιά σου.

Σημ. ἀλὶ ἀ—λαλιά· δμοιονέν Πασσοῦ. σελ. 583. ἀρ. 1050.

32.

—Ὅσες φορές τραγουδήσα κ' ἔχασα τὴ ἀλιά μου,
καὶ πέρδικα δὲν εἶδεκα ν' ἄρθῃ ὅ τὴν ἀγκαλιά μου.

Σημ. ἀλὶ ἀ, λαλιά· εἶδεκα, εἶδον.

33.

Καρδιά μὲ δεκοχτὼ κλειδιά ποῦ στέκει κλειδωμένη,
Πῶς δὲν παίζεις, νὲ γελῇς, σ' ἂν ποῦ σου μαθημένη;

34.

—Ἐγὼ δὲν παίζω, νὲ γελῶ, σ' ἂν ποῦ μουν μαθημένη,
Γιὰ τί τὰ κλειδιά σκουρίζαν κ' ἔμεινα κλειδωμένη.

35.

—Κυρά, ἐγὼ ἔμαι χρυσικός, τέτοια κλειδιά νὰ κάνω,
Ποῦ νὰ σ' ἀνοίξω τὴν καρδιά, νὰ σοῦ τὴν ξεσκουριάνω.

36.

Κόρη μ', εἰς εἴσαι ὁ γιατρός κ' ἐγὼ ὁ λαβωμένος,
Δό μου το τὸ γλυκὸ φιλή, νὰ γιατρευθῇ ὁ καυμένος.

Σημ. ἔμ. ἐν Πασσοῦ. σελ. 515. ἀρ. 328.

37.

Κόρη μ', ἂν δώσης τὸ φιλή, δὲν τὸ ἔχομολογοῦμαι,
Μπρὸς σὲ παπᾶ πνευματικὸ δὲν τὸ ἔχομολογοῦμαι.

38.

Κάλλιο νὰ λάβω νταυφεκὶ καὶ φούρκα βενετσιάνα,
Παρά ν' ἀκούσ, ἀγάπη μου, πῶς παίρνεις ἄλλον ἄνδρα.

39.

Κάλλιο νὰ μὲ θάψουνε ὅ τὸν ἄμμο καὶ ὅ τὰ βούρλια,
Παρά ν' ἀκούσ, ἀγάπη μου, ὅ τὸ γάμο σου τραγουδία.

40.

Μὲς ὅ τὰ καμαροφρύδια σου τρέχει νερό δροσάτο,
Ὅποιος τὸ πιῇ, δροσιζεται καὶ πάλι πιθυμᾷ το.

41.

Ἐμένα ἡ ἀγάπη μου νὲ σπέρνει, νὲ θερίζει,
Ὅ τὸ ἀργαστήρι κάθεται, μάλαμα καμπανίζει.

Σημ. καμπανίζει, ζυγίζει.

42.

Ἡ μάνα μου κ' ἡ μάνα σου ὅ εἶνα βαθὺ πηγάδι,
Κ' ἐγὼ κ' ἐσύ, κορούλα μου, ὅ εἶνα προσκεφαλάδι.

43.

Ἡ μάνα σου κ' ἡ μάνα μου εἰδιάν' νὰ ἔγκρημισθοῦσι,
Ἐγὼ καὶ σύ, κορούλα μου, πάμε νὰ ἔλσθηθοῦμε.

Σημ. εἰδιάναν, διέβησαν, ἐξῆλθον. Τὰ τέσσαρα προηγούμενα διστιχα, πολλαχού τῆς Ἑλλάδος γνωστά, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα τῶν ἐνταῦθα, φάλλονται ἰδίως ἀπαράλλακτα ἐν Κρήτῃ.

44.

Κρέμασε τὲς κλειθούδες σου κάτω ὅ τὸ παναθῶρι,
Νὰ κάνω σκάλα ν' ἀναιδῶ, νὰ σου φιλῶ τὰ χεῖλη.

45.

Κόρη, ποῦ κάθεται ψηλά καὶ ῥυζὶ καθαρίζεις,
Τὸ δάκτυλο δαγκάνεις σὺ κ' ἔμένα φοβερίζεις.

Σημ. ῥύζι· ἀλλαχού τῆς Ἑλλάδος, προτιμότερον, μ. η. λ. α.

46.

Ἄς ἔμουν ἀέρας δροσερός, νὰ φύσουν τὰ σιντόνια,
Ν' ἀπIANA τὰ βυζάκια σου, ποῦ ν' ἄσπρα σ' ἂν τὰ χιόνα.

47.

Ἐνας Θεὸς μὰς ἔπλασε, ἐμέν καὶ σὶν, τρογόντα,
Ἐλα νὰ φιληθοῦμε, ὅ τὰ χεῖλη καὶ ὅ τὸ στόμα.

48.

Ὅ τὸ παναθῶρ' ὅ ποῦ σ' αἰ σὺ, λέπω φωτιὰ ν' αμμένη·
Ἐμαθα ποῦ πᾶνδρεύσαι κ' ἔχω καρδιά καυμένη.

49.

Ὅ τὴν πόρτα σου ξενύχτισα μὲ δυὸ σπαθιά ζωσμένος,
Ἐκαμα νὰ ξεγυρισθῶ, κ' ἐσφάγηκ' ὁ καυμένος.

50.

Ἐδῆγες καὶ μὲ πάτησες μὲ τ' ἄσπρο σου ποδάρι,
Δὲν εἶπ' ἡ ἄχνα σου ψυχῇ, «κρίμα ὅ τὸ πελληχάρι!»

51.

Ἐμένα ἡ καρδούλα μου λύνει σ' ἂν τὸ κεράκι,
Κ' ἀπ' ἐμέν' ἡ ἀγάπη σου φεύγει σ' ἂν τὸ γεράκι.

52.

Εἶδες τὸν ἥλιο σ' ἂν ἐδῆγ, πῶς φέγγουν τὰ λαγγάδια;
Ἐἴσῃ κ' ἡ κόρ' ἡ ἔμορφη, ἐμπρός σ' τὰ πελληχάρια.

53.

Ἀπάνω εἰς τὸ στῆθος σου κρέμονται δυὸ βούζια,
Ὅλημερὶς κ' ὅλονυκτὶς μοῦ λύνουν τὴν καρδιά.

54.

Ἀπάνω ὅ τὰ παπούμια σου γραμμένα ἔναι γραμμάτσια,
Καὶ μέσα σ' τὴν καρδούλα μου χυμένα ἔναι φαρμάκια.

Σημ. παπούμια, τουρκ. σανδάλια· γραμμάτσια, γράμματα.

55.

Ἄσπρη, κάτασπρη βαμπακὶ καὶ κρυσταλλένια βρούσι,
Καταίθασε τὸ κρυὸ νερό, νὰ πιῇ τὸ κυπαρίσσι.

56.

Τὸ κυπαρίσσι θέλω ἔγω, τὸ μυρισμένο ξύλο,
Ποῦ μοιάζει τὴν ἀγάπη μου, ὅ τὸ μακρὸ καὶ ὅ τὸ ψηλὸ.

57.

Ἀνάθεμα τὸν κόρακα, ποῦ ὅρε τὸ ψωμί μου,
Καὶ κάθομαι καὶ βλαστημῶ καὶ χάνω τὴ ψυχὴ μου.

Δ'.

Ἐκ τοῦ κώδικος τῆς ἐκκλησίας (α) ἀποσπάσματα.

α) Χυλιοὶ ἑπτακόσιοι δεκα πέντε Ἀπριλίου υχο-
σιτέσσερες ἐνώθισαν εἰς πικντρίαν ἀπ τὸν πρωτοπα-

(α) Ἡ λειτουργία εἶναι ἀπαράλλακτος ὡς ἡ ἡμετέρα, πλὴν τῶν οὐσιωδῶς παπιστικῶν μεταβολῶν· ἡ δὲ ψαλμωδία λέγεται λίαν περίεργος καὶ χαρακτηριστική, διότι οὔτε γρηγοριανὰ μέλη περιέχει, οὔτε τὰ παρ' ἡμῖν συνήθη. Ἐμφαίνει δὲ ἁρμονίαν, οἷας σιτρεῖται ἡ ἡμετέρα ἐκκλησιαστικὴ μουσική, ἀλλ' ἰδιόρρυθμόν τινα, ὡς λέγεται. Εἶναι λοιπὸν λίαν ἀξιοσπούδατος.

παν Ιακώβον στεφανόπουλον Βασιλῆς χινάνης καὶ Κυριακὴ [δογμα οἰκογενείας] χορεὺς ἐμποδίων καὶ θεληματικῶς μάρτυρες Ηλίας βαρελακῆς.

—ο—

β) 1730 Ἰουν. 18. ἐγὼ παπὰ Πανχυριτῆ Στεφανόπουλος ἐνώσα εἰς γαμου κανονία τον θιον τοῦ [δογμα] καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ [δογμα]. ἔγεινε θεληματικῶς δίχως κανονικὸν ἐμπόδιον με τοὺς προπαμενους διαλαγισμοὺς. μάρτυρες . . .

—ο—

γ) 1779 Ἰλιου τρίαντα. Εἰς πρωτος παπᾶς Ἰακώβος Στεφανόπουλος ἔδωκε θέλημα να ἐνόθουν εἰς παντρίαν ἀπο τον υπογεγραμμενον [τὰ ὀνόματα τῶν τυμφίων]. Εἰνε χορις κανονικὸν ἐμπόδιον καὶ θεληματικῶς. μάρτυρες Μυχάλη Παπαδάκη. Ιωάνη Στεφαν: κ. τ. λ.

—ο—

δ) 1810 Αυγουστου 29. Ἐνόθηκν εἰς γαμου κοινωνίαν νόμιμον ανδρόγυνον [τὰ ὀνόματα τῶν τυμφίων] δίχως κανονικὸν ἐμπόδιον με τὸ θέλημα τοῦ ἐδεσιμοτατοῦ βικαρίου ἀπο + παπ. υπογραμμένον. ἦσαν δὲ μαρτυρεῖς [ὀνόματα].

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

Ἐπιστολὴ Ζ' (*).

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1864.

Τῷ διευθυντῇ τῆς Πανδώρας.

Ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος ἰδρύθη, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐρρέθη, τὸ 1861 ἔτος. Κατὰ τὸν τότε ἐκδοθέντα Κανονισμὸν εἰς καὶ μόνος ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ Συλλόγου « ἡ ἐγγραφὸς καὶ προφορικὴ διακοίνωσις φιλολογικῶν ζητημάτων. » Ταχέως ὁμως ἡ μᾶλλον ἐξ ἀρχῆς ἐπλατύνθη ὁ κύκλος τῶν ἔργων αὐτοῦ διότι πρὸς τῇ φιλογίᾳ, ἑλληνικῇ τε καὶ ξένῃ, ἐτέθη καὶ ἡ ἐπιστήμη. Αἱ ἀναγνωσθεῖσαι πραγματεῖαι ἐστρέφοντο καὶ περὶ τὴν φυσικὴν, τὴν ψυχολογίαν, τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν, τὴν ἀρχαιολογίαν, τὴν ἱστορίαν, τὴν ἠθικὴν καὶ ἄλλα. Δύο δὲ ἔτη μετὰ ταῦτα ἰδρύθη καὶ περιοδικὸν σύγγραμμα, ὅπερ ἐκδιδόμενον κατὰ διμηνίαν περιέχει τὰς τε πραγματείας, τὰς συζητήσεις καὶ τὰ πρακτικά. Ἐπειδὴ δὲ προέχοντος τοῦ χρόνου προήγοντο καὶ τὰ τοῦ Συλλόγου, ἐκρίθη εὖλογον νὰ προαχθῇ καὶ ὁ σκοπὸς, ἐπεκτεινόμενος εἰς πλείονα καὶ κοινωφελέστερα ἀντικείμενα. Ἰδοὺ δὲ πῶς ὠρίσθη ἐν τῷ νεωτέρῳ Κανονισμῷ, τῷ ἐκδοθέντι τὸν Μάρτιον τοῦ λήγοντος ἔτους « Σκοπὸς

τῆς καθιδρύσεως τοῦ Συλλόγου ἐστὶν ἡ τῶν γραμμάτων ἐν γένει καλλιέργεια, διὰ τῆς ἐγγραφῆς ἢ προφορικῆς ἐν αὐτῷ διακοίνωσεως φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν μελετημάτων, δι' ἐκδόσεως περιοδικοῦ συγγράμματος, δια συστάσεως δημοσίου βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστηρίου, διὰ δημοσίων μαθημάτων, διὰ συστάσεως βραβείων πρὸς λύσιν φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ζητημάτων, ἢ διὰ παντός ἄλλου μέσου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Συλλόγου συντείνοντος. »

Σπεύδω δὲ νὰ σημειώσω τὸ ἕξιον σημειώτως ὅτι, ἐναντίον τῆς μεταξὺ Ἑλλήνων ἐπικρατούσης ἔξεως, καθ' ἣν εὐκόλως μὲν ὑπισχνούμεθα, εὐκόλως δὲ καὶ ἀθετοῦμεν τὰ ὑπεσχημένα, αἱ πλείους τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Συλλόγου εἶχον ἀρχίσει ἐκπληροῦμεναι πρὶν ἢ ἀναγραφῶσιν ἐν τῷ Κανονισμῷ. « Ὁ ἂν ὁμολογήσῃ, διακτῇ, » παρήγγελλεν ὁ Περίανδρος. Ὁ Σύλλογος ὁμως ἐτήρησε τὰς ὁμολογίας καὶ πρὶν ἢ ὁμολογήσῃ αὐτάς.

Μὴ ἐκλάβῃς παρκαλῶ κενόσπουδον τὴν παρατήσιν ταύτην διότι Ἑλλῆν ἐγὼ καὶ μεταξὺ Ἑλλήνων καταβίων, ἑμαῖον δυστυχῶς εἶπερ τις ἄλλος πόσον ταχέως ἀπομαρτίνεταί ὁ ζῆλος. Εἰς τὴν ὀξύτητα ἡμῶν παρκαλοῦθαι ἀνάθεκτος ἡ ἀψικονία ἢ φλόξ ἐκρήγνυται βρέμουςα, καὶ σθεννυμένη ἐν ἀκαρεῖ ὡς ἡ τῶν ἐκλειπτικῶν φάρων σὲ καταλείπει εἰς σκότος βαθύτερον ἢ προτοῦ. Ὁρθότατον ἔρα πρὸς ἡμᾶς τὸ τοῦ Ταλλεϋράνδου ἀπόφθεγμα *pas de zèle, οὐχὶ pas trop de zèle*, ὡς κοινῶς θρυλλεῖται. Δὲν ἤθελε διόλου ζῆλον ὁ πολύμητις διπλωμάτης, ὡς οὔτε οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἤθελον, καὶ διὰ τοῦτο ἐδογματίζον « Σπεῦδε βραδέως. »

Μετὰ τὰ ἀναγνώσματα καὶ τὴν διὰ τύπου ἐκδοσιν αὐτῶν, ἐπωφελέστατα νομίζω τὰ δημόσια μαθήματα τολμῶ μάλιστα νὰ τάξω ταῦτα καὶ πρὸ ἐκείνων, καὶ νὰ ὀνομάσω ἀληθινὴν εὐεργεσίαν πρὸς τὸ κοινόν. Εἰς τόπον ὅπου ἡ ἀνάγνωσις παρμελεῖται (1), ὅπου ὁ κοινωνικὸς βίος, κατὰ τὴν ἀληθῆ σημασίαν, εἶναι ἄγνωστος, ὅπου αἱ ὥραι τῆς σχολῆς καταναλίσκονται εἰς ματαιάς, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπιβλαβεῖς ἀσχολίας, ἡ δημοσίαι διδασκαλίαι εἶναι ἀν-

(1) Ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ καθ' ἅπασαν τὴν ὑποτελεῖ Ἑλλάδα ἐν μένον περιοδικὸν σύγγραμμα ἐκδίδεται, ἡ « Ἐπτάλοφος. » Εἰ καὶ ὁ ἐκδότης καὶ πρῶτος αὐτῆς συντάκτης Κ. Ι. Ραπτάρης πολλὴν ἔχει τὴν φιλοτιμίαν καὶ ἴσῃ τὴν δραστηριότητα, ὅμως μαρὰ διετεῖς κόπους ἀναγκάζεται, δι' ἑλλείψιν πρὸ πάντων ὑποστηρίξεως, ἢ νὰ διακόψῃ τὴν ἐκδοσιν, ἢ ἀποχωρῶν ν' ἀναθέσῃ αὐτὴν εἰς ἄλλον, εὐτυχέστερον ἴσως ὑπάρχοντα. Ἡ διακοπὴ αὕτη φαίνεται μοι ἀξιοσημείωτος, διότι ἡ « Ἐπτάλοφος » τάσσεται μετὰ τῶν τερπνῶν πονημάτων γενικῶς δὲ ἀξιοῦσιν ἐν Τουρκίᾳ ὅτι τὰ τοῦ αἵθους τοῦτου ἀρμόζουσιν εἰς τοὺς πολλούς διὰ τοῦτο λέγουσι τὴν « Πανδώραν » σοφάραν.